Algemene beschouwing m.b.t. de Programmabegroting 2025

Voorzitter, leden van de raad, college en toehoorders,

Voor ons ligt de Begroting van 2025, waarin duidelijk en overzichtelijk staat beschreven dat de komende jaren weinig goeds voorspellen. En dit ligt niet aan onze gemeente, maar is vooral te danken aan het Rijk. Als gemeente zijn wij grotendeels afhankelijk van hun wispelturige beleid met daarbij de vele bezuinigingen.
Voor 2025 is er een sluitende begroting, maar wel één met kunst- en vliegwerk.

Het wordt een zware tijd voor alle gemeentes. Voor onze gemeente geldt, in 2025 Negen ton minder en voor 2026 een extra miljoen minder en dat heeft een grote impact.
Gelukkig heeft het college ons al meerdere malen meegenomen in de verschillende scenario's. Ook het Zero Based Budgetonderzoek tijdens de Corona tijd leerde ons dat we al een zuinige begroting hebben. Meer dan 60% van de uitgaven zijn verplichte uitgaven waar we niets van kunnen weglaten.
We hebben in de Kaderbrief reeds de kaders aangeven voor deze begroting. Niet meer alleen de kaasschaafmethode, waarbij overal een beetje op wordt bezuinigd. Daar redden we het niet meer mee. We moeten helaas ook onderdelen schrappen. We zien dit terug in deze begroting.

Het college legt in deze begroting goed en helder uit welke keuzes er gemaakt zijn, waarom juist deze keuzes en wat de invloed hiervan is.
In veel voorstellen van het college in deze begroting kunnen wij ons vinden.
Zo vinden wij het een geruststellende gedachte dat er geen plannen zijn om te bezuinigen op de praktijkondersteuner Huisartsenzorg Jeugd. We weten dat veel jongeren het moeilijk hebben en dat de wachtlijsten bij de jeugdzorg erg lang zijn. De praktijkondersteuner is daarom onmisbaar.

En het is ook goed om te lezen dat de mantelzorgwaardering blijft. In deze tijden waarin de zorg zonder mantelzorgers als een kaartenhuis in elkaar zou zakken, is zo'n waardering wel het minste wat je als overheid kunt doen.
Ook het instandhouden van het huidige niveau van groenonderhoud is geruststellend. Heel veel minder zou dit ook niet meer kunnen zijn. Nu al zit er een geruime tijd tussen de diverse werkzaamheden. Zo komt het in elk geval op veel inwoners over. En we willen toch ook dat onze gemeente er netjes uitziet.
Het voorlopig ook blijven aanbieden van de papieren versie van Ter Sprake in het Gemeentenieuws zal voor een deel van onze inwoners goed nieuws zijn. Nu moet er alleen nog gezorgd worden dat dit huis aan huisblad ook echt huis aan huis wordt bezorgd.

Dan komen we tot de onderwerpen waar we ons als DGP zorgen om maken. Niet alleen voor het komend jaar, maar ook al met het oog op 2026.
Als eerste zijn dat de subsidies voor onze eigen verenigingen. Het komend jaar blijven zij nog buiten schot, maar lukt dat ook nog in 2026? De DGP vindt dat onze verenigingen met alle vrijwilligers heel belangrijk zijn. Zij zorgen voor de leefbaarheid van een dorp. Zonder hen heeft een dorp geen ziel meer. En dat klinkt misschien wat pathetisch, maar zo is het nou eenmaal. Vandaar dat we als DGP willen stellen dat er van bezuinigen op onze verenigingen geen sprake kan zijn. Wij vragen het college hier hun uiterste best voor te doen.

Ook bezuinigingen op onderhoud op verschillende gebieden hebben wat ons betreft een ondergrens. Het mag nooit leiden tot onveilige situaties.

Natuurlijk is het heel zuur dat er ook bezuinigd gaat worden op het sociaal domein. Dat raakt de zwaksten van onze gemeente. Maar aangezien het ook het sociaal domein is waar het meeste geld wordt uitgegeven, meer dan 6 miljoen, is dit niet te voorkomen. Procentueel is de bezuiniging hier met 2,3% het minst van alle domeinen.
Een voorbeeld op het sociaal domein dat ons aan het hart gaat en dat we nog willen benoemen is de dagbesteding van ouderen. In een samenleving waarin we het steeds meer maar zelf moeten oplossen en we afhankelijk zijn van mantelzorgers,

moeten we ervoor zorgen dat zij zoveel mogelijk ontlast worden. De dagbesteding speelt hierbij een belangrijke rol. Door te bezuinigen op de dagbesteding tref je niet alleen de ouderen, maar ook de mantelzorgers. Daarom is de DGP hier geen voorstander van.

In ons verkiezingsprogramma hebben wij staan dat wij tegen verhoging van de belastingen zijn, tenzij het niet anders kan. En bij dat punt lijken we nu te zijn aangekomen.
Gelukkig laat de septembercirculaire een structurele meevaller zien waardoor deze verhoging voor 2025 niet nodig is. Als DGP stellen wij dan ook dat er voor 2025 geen verhoging van de OZB nodig is, omdat wij de OZB als sluitpost van de begroting zien. Wij zullen daartoe met een amendement komen bij de behandeling van de eerste begrotingswijziging.

Wij maken ons grote zorgen over de woningnood en de betaalbaarheid van de woningen in onze gemeente. Wij zijn voorstander van structurele oplossingen voor dit probleem die ook toegankelijk zijn voor iedereen. In plaats van de oplossing te zoeken in verruiming van mantelwoningbeleid, waarbij sprake is van tijdelijke woningen, willen wij dat er versneld een onderzoek komt voor een woningbouwproject aan de Cuijksesteeg. Daar hebben wij een motie voor opgesteld.

Dan willen wij ook nog het thema ‘Voorverkenning gebiedsontwikkeling Maasdal’ benoemen.
Een onderwerp dat pas vlak voor de zomervakantie bij ons als raad bekend werd. Hierbij wil men onderzoeken of en hoe dit gebied ontwikkeld kan worden. De samenwerking van Teunissen zand- en grindwinning en Eldorado recreatie geeft een toeristische richting aan waar veel inwoners ongerust over zijn.
In eerste instantie moet een onafhankelijk onderzoek uitwijzen of dit voor onze gemeente wel de beste optie is. Als DGP begrijpen we de zorgen, maar vinden we het belangrijk om de uitslag van het onderzoek af te wachten, voordat we hier een standpunt over innemen.

Afsluitend wil de DGP het college en de betrokken ambtenaren bedanken voor het vele werk dat in deze begroting zit. Het zal zeker niet makkelijk zijn geweest om bij zoveel onzekerheden vanuit het Rijk dit voor elkaar te krijgen.

Deze onzekerheden vragen om onze blijvende inzet voor verantwoord financieel beleid, maar ook om een duidelijke boodschap naar het Rijk. Gemeenten kunnen hun wettelijke taken en ambities alleen waarmaken als zij voldoende en structureel gefinancierd worden. Het Rijk moet beseffen en er continu op gewezen worden dat lokale overheden hun taken zonder passende financiële middelen niet meer kunnen uitvoeren.

De fractie van de DGP,

Luc van der Linden (fractievoorzitter)
Joseth Mulders
Ricardo Eeren
Yvonne Janssen Groesbeek-Cremers